

Univers Pedagogic

46 (976),
18 decembrie 2025

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

PROGRAMUL REMEDIAL SCHIMBĂ RADICAL REZULTATELE LA EXAMENUL DE GIMNAZIU

Programul Remedial (de îmbunătățire, ameliorare) derulat de Ministerul Educației și Cercetării a produs o schimbare majoră în rezultatele elevilor la examenul de absolvire a gimnaziului la matematică. Rata de promovare în rândul elevilor participanți a crescut spectaculos, de la 3% la 52%, confirmând eficiența intervenției educaționale timpurii și a instruirii suplimentare gratuite.

Datele au fost prezentate în cadrul unei conferințe de presă organizate de MEC împreună cu Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare. Analiza arată că 23% dintre elevii care obținuseră nota „1” la pretestare și 35% dintre cei cu nota „2” au reușit să promoveze examenul. Cele mai mari progrese s-au înregistrat în rândul elevilor cu note inițiale „3” și „4”, unde rata de promovare a crescut cu 60, respectiv 76 de puncte procentuale. Programul de remediere

la matematică a inclus aproximativ 6.000 de absolvenți de gimnaziu, selectați în urma pretestării republicane desfășurate în februarie 2025. În perioada martie-mai, elevii au beneficiat gratuit de 40 de ore suplimentare de instruire, organizate în grupuri mici și coordonate de circa 500 de profesori formatori instruiți la nivel național. Evaluarea impactului, realizată de ANCE, prin compararea rezultatelor la pretestare și la proba de examen, indică un progres substanțial și confirmă faptul că pretestarea funcționează ca un instrument de diagnostic eficient, iar intervenția educațională ulterioară a fost bine direcționată. Pe fondul acestor rezultate, Ministerul Educației și Cercetării a decis extinderea Programului Remedial, începând cu sesiunea de examene din 2026, și pentru disciplina Limba și literatura română, destinată elevilor din școlile cu predare în limbile minorităților naționale. Analiza

rezultatelor din 2025 arată că rata de promovare la această probă a fost de 76%, cu o medie a notelor sub 6, ceea ce a evidențiat necesitatea unei intervenții suplimentare. Structura Programului Remedial 2026 prevede, pentru matematică, includerea a aproximativ 6.000 de elevi și desfășurarea a 60 de ore de instruire suplimentară, cu obiectivul creșterii ratei de promovare de la 71% la cel puțin 75%. Pentru limba și literatura română, programul va viza circa 3.000 de elevi, cu 60 de ore de instruire axate pe dezvoltarea competențelor de comunicare, urmărind majorarea ratei de promovare de la 76% la minimum 80%. Ministerul face apel către autoritățile publice locale, părinți și comunități educaționale să sprijine desfășurarea programului, inclusiv prin asigurarea unor spații și condiții adecvate. Prin continuarea și extinderea Programului Național Remedial, se urmărește reducerea decalajelor de învățare, creșterea șanselor de promovare la examenele naționale și consolidarea echității și calității în sistemul de educație.

Pretestarea republicană la matematică este programată pentru 24 februarie 2026, iar cea la limba și literatura română pentru elevii din școlile cu predare în limbile minorităților naționale va avea loc pe 26 februarie. Pe baza rezultatelor obținute vor fi selectați beneficiarii programelor remediale pentru anul următor.

APROAPE 2.000 DE ELEVI AU ATINS UN NIVEL AVANSAT LA PRIMA TESTARE NAȚIONALĂ A COMPETENȚELOR DIGITALE

Pentru prima dată în Republica Moldova, competențele digitale ale elevilor au fost evaluate la nivel național, iar rezultatele indică un nivel ridicat de pregătire în rândul tinerilor. Din cei 3.021 de elevi din clasele a IX-a și a XII-a participanți la testare, 1.928 au demonstrat competențe digitale avansate, în timp ce alți 810 au obținut nivelul intermediar și 210 - nivelul elementar. Doar 77 de elevi nu au atins un nivel de competență, iar trei participanți au reușit performanța maximă, obținând 100 de puncte.

Rezultatele au fost prezentate în cadrul unui eveniment organizat de Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare, precum și cu compania internațională BRIO. Raportul de evaluare a fost realizat și prezentat de experți în educație și analiză a datelor din România, specializați în dezvoltarea testelor standardizate.

Evaluarea a vizat cinci domenii-cheie ale Cadrului European de Competențe Digitale DigComp 2.2: alfabetizarea informațională; comunicarea și colaborarea online; crearea de conținut digital; securitatea digitală; rezolvarea de probleme. Datele obținute oferă o imagine clară asupra nivelului de pregătire digitală a elevilor și constituie o bază pentru dezvoltarea viitoarelor politici educaționale.

La eveniment au participat reprezentanți ai instituțiilor de învățământ implicate în testare, coordonatori și administratori de evaluare, precum și experți naționali și internaționali. Raportul complet privind testarea competențelor digitale este disponibil pe pagina Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare.

MOLDOVA PREGĂTEȘTE UN NOU CADRU NAȚIONAL DE EVALUARE PENTRU ȘCOLILE GENERALE

Republica Moldova face un pas important pentru modernizarea sistemului educațional, lucrând la elaborarea unui nou Cadru Național de Evaluare pentru instituțiile de învățământ general. Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare și cu sprijinul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), a organizat un atelier de instruire dedicat acestui proces strategic.

Cadrul Național de Evaluare va stabili modul în care sunt evaluate competențele elevilor, asigurând coerență și consecvență între testări, examene și obiectivele prevăzute în curriculumul actualizat. Noul document își

propune să creeze o legătură mai clară între ceea ce se predă în școli și ceea ce este evaluat, astfel încât rezultatele să reflecte nivelul real de învățare al elevilor.

În cadrul atelierului, experți ai OECD au prezentat modele

și exemple de bune practici din alte sisteme educaționale, precum și instrumente din baza lor de date, menite să sprijine elaborarea unui cadru de evaluare eficient. Totodată, Republica Moldova va beneficia de un șablon practic oferit de OECD pentru definitivarea documentului.

Inițiativa vine în contextul unor analize internaționale care arată că, în lipsa unor evaluări adaptate noilor cerințe de învățare, curriculumul riscă să fie aplicat incomplet. Autoritățile își propun să extindă și să diversifice instrumentele de evaluare, oferind profesorilor și decidenților o imagine mai clară asupra progresului elevilor. Noul Cadru Național de Evaluare este conceput ca un instrument-cheie pentru creșterea calității educației și alinierea sistemului de învățământ din Republica Moldova la standardele internaționale.

Start Campaniei de abonare, pentru anul 2026!

Dragi cititori,

Vă invităm să fiți alături de săptămânalul nostru și în anul 2026! Abonându-vă la *Univers Pedagogic pro*, veți beneficia cu fiecare ediție de: cele mai relevante informații din lumea educației, interviuri, reflecții și diverse materiale de analiză, utile pentru elevi, studenți, cadre didactice, manageri, alți specialiști și persoane interesate de tot ce ține de tărâmul fascinant al didacticii și instruirii.

Abonarea se face la sediile Oficiilor Î.S. „Poșta Moldovei”.

Fiți parte din comunitatea noastră și așa vă veți conecta la subiecte stringente, dar și teme inedite ce contează pentru educație!

PNUD: La Orhei, Școala „Robotix” trece la sisteme de tip LEGO Education

„Robotica înseamnă algoritm, cu respectarea strictă a relaționării „cauză-efect”. Trecerea recentă la LEGO Education a fost soluția ideală pentru a transforma conceptele abstracte în roboți reali. Astfel, mai întâi încerci și experimentezi, apoi găsești explicațiile. La rezultat poți ajunge prin o mie de căi, iar tu alegi cum vei face acest lucru”, este de părere programatorul Sergiu Smîntînă, care a lansat în primăvara anului curent Școala de robotică din Orhei, cu suportul Uniunii Europene.

Trecerea în cadrul Școlii „Robotix” la sisteme de tip LEGO a transformat modul în care copiii învață concepte tehnice. Ei nu se limitează la a îmbina piese, ci explorează un proces educațional bazat pe experiment și descoperire, învățând să construiască și să programeze roboți din LEGO. Totodată, elevii au acces la seturi moderne de construcție cu senzori, motoare, tablete, piese LEGO, minihuburi de programare și o tablă interactivă, în vederea dezvoltării creativității, logicii și abilităților digitale.

„Credeam că nu fac parte din această lume a unor tehnologii cu un grad atât de înalt de avansare, dar după patru lecții am înțeles că mă pot descurca. Cel mai mult îmi place interacțiunea cu copiii, fapt ce îmi ajută mult să pun în aplicare abilitățile mele pedagogice”,

susține Anastasia Ureche, mentor de robotică în echipa Robotix.

Victor, în vârstă de 10 ani, unul dintre elevii Anastasiei Ureche, spune că „Aici construim roboți din LEGO și îi programăm să facă diferite mișcări. Nu este complicat, pentru că ești ghidat pas cu pas prin intermediul tabletei. Mi-aș dori să avem așa lecții și la școală”.

La rândul său, Alisa, 11 ani, elevă care face primii pași spre tehnologie la Școala de robotică „Robotix” din Orhei, spune că „La prima lecție credeam că va fi mai complicat, dar m-am obișnuit repede și acum îmi pare ușor. Visez să devin prima femeie astronaut din Republica Moldova sau să lucrez la construcția unor nave spațiale”.

Sergiu Smîntînă este unul dintre cei 20 de antreprenori de pe ambele maluri ale Nistrului care au beneficiat de ajutor în cadrul programului „Măsurile de Promovare a Încrederii”, implementat cu sprijinul financiar acordat de UE și PNUD (Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare). Prima filială a Școlii de robotică din Orhei a fost deschisă la Chișinău în perioada pandemiei. De remarcat că prin susținerea afacerilor mici și mijlocii, inițiativa contribuie și la dezvoltarea economică locală.

Reporter UPp

UE: „Fă-ți vocea auzită” – un flashmob plin de motivație

Asociația „Motivație” din Moldova a dat recent viață inițiativei „Fă-ți vocea auzită” – un flashmob plin de energie, culoare și determinare. Scopul evenimentului a fost de a ridica în societate nivelul de conștientizare cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilități și de a sparge barierele stigmatizării. De asemenea, s-a urmărit promovarea solidarității regionale, căci o societate incluzivă nu înseamnă doar respectarea drepturilor omului, ci și o luptă interioară continuă cu fricile și prejudecățile sociale. Această vizează modul zilnic de implicare, responsabilitate socială, umanitate și empatie.

bri ai comunității au venit cu mesaje motivaționale emoționante.

În cadrul evenimentului, s-a realizat Peretele Incluziunii sub forma unei hărți a Moldovei, unde fiecare participant a avut ocazia să își exprime viziunea despre o țară incluzivă. Fiecare cuvânt, ca și fiecare desen realizat pentru activitate, a fost o dovadă că diversitatea și implicarea sunt cheia pentru a

construi o societate mai umană și mai solidară. Pentru că adevărata incluziune începe cu noi, din gesturi simple și din convingerea că împreună putem construi un stat în care toți să se simtă bine.

Prezentarea a fost organizată în cadrul proiectului „Împreună pentru Incluziune”, implementat cu sprijinul programului „Consolidarea Societății Civile în Parteneriatul Estic”, cofinanțat de Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și Uniunea Europeană (UE). Evenimentul a fost transpus în viață cu aportul substanțial realizat de Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.

DIALOG INTERCULTURAL ȘI COOPERARE ACADEMICĂ ÎNTRE CHIȘINĂU ȘI BAKU

Delegația Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, condusă de rectorul Alexandra Barbăneagră, a efectuat o vizită oficială la Centrul Internațional de Multiculturalism din Baku (CIMB), marcând un nou pas în dezvoltarea relațiilor de cooperare academică și culturală dintre Republica Moldova și Republica Azerbaidjan. Vizita a oferit prilejul cunoașterii experienței azere de promovare a multiculturalismului, a toleranței și a conviețuirii pașnice între comunități aparținând unor spații etnice, culturale și religioase diverse.

Întrevederea s-a înscris în contextul consolidării dialogului intercultural și al schimbului

de bune practici privind rolul educației în susținerea incluziunii sociale. Activitatea Centrului

Internațional de Multiculturalism din Baku a fost prezentată de directorul executiv Ravan Hasanov, care a evidențiat tradiția îndelungată a multiculturalismului în

Azerbaidjan și importanța valorilor toleranței și nediscriminării.

Creat în anul 2014, prin Decretul Președintelui Republicii Azerbaidjan, Ilham Aliyev, Centrul are ca obiectiv conservarea și valorificarea diversității culturale, religioase și lingvistice, precum și promovarea modelelor multiculturale existente la nivel național și internațional. CIMB se bucură de recunoaștere internațională, prin proiectele sale educaționale și științifice, inclusiv prin preda-

rea cursului „Multiculturalismul în Azerbaidjan” în universități de prestigiu, organizarea școlilor de vară și de iarnă pentru studenți, conferințe internaționale și editarea Revistei internaționale de multiculturalism.

În cadrul întrevederii, rectorul UPSC, Alexandra Barbăneagră, a prezentat misiunea și direcțiile strategice ale Universității, subliniind angajamentul instituției pentru promovarea educației incluzive, cooperării internaționale și dialogului intercultural. Un accent deosebit a fost pus pe rolul educației multilingve ca instrument de consolidare a coeziunii sociale și încrederii între comunități.

De asemenea, au fost prezentate programele de studii dedicate educației multilingve și activitatea Centrului Național de Educație Multilingvă, recent inaugurat în cadrul UPSC, ca răspuns la necesitatea dezvoltării instituționale a acestui domeniu. Părțile au discutat perspective de inițiere a unor proiecte comune și schimburi de experiență academică, menite să contribuie la aprofundarea relațiilor dintre instituțiile de învățământ din Chișinău și Baku.

PREMIUL II LA CATEGORIA „PROFESORUL ANULUI” – ARIA CURRICULARĂ „MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE”

Cu o carieră de peste 25 de ani în învățământ, Stela Burcovschi – profesoară de chimie și dirigintă la Instituția Publică Liceul Teoretic „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din municipiul Bălți – este unul dintre acei dascăli pentru care vocația se îmbină firesc cu pasiunea și rigoarea profesională. În anul 2025, munca sa a fost recunoscută la nivel național, obținând Premiul II la categoria „Profesorul anului”, aria curriculară „Matematică și științe”, o distincție ce confirmă impactul și spiritul inovator pe care îl aduce zilnic în sala de clasă.

De la primele inspirații din familie până la implicarea activă în proiecte educaționale de amploare, Stela Burcovschi a construit un parcurs profesional solid, în care știința, tehnologia și arta își dau mâna. În continuare, ea ne povestește cum a început drumul său în educație, ce a învățat din rolul de dirigintă, cum integrează instrumentele digitale în predare și ce valori își dorește să lase moștenire generațiilor pe care le formează.

- Dnă Stela Burcovschi, activă în domeniul educației de peste două decenii. Cum a început parcursul dvs. către vocația de a fi profesor de chimie?

- Parcursul meu este strâns legat de inspirația venită din familie. Am crescut printre dascăli, fiindcă mama mea, era profesoară de matematică și director. Încă de la Gimnaziul din Heciu Vechi, raionul Sângerei, admiram acea pasiune cu care profesorii lucrau, erau mereu în acțiune. Mama, în mod special, avea un farmec deosebit în modul de a gestiona situațiile, de a conlucra cu elevii și cu colegii. De atunci, cred, s-a născut dorința de a urma această cale.

Adevărata bifurcație a apărut la finalul Colegiului de Medicină din Bălți. Deși mi-a plăcut mult și ideea de a fi medic, am ales să-mi urmez vocația pedagogică la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Chimie. Interesul meu pentru artă s-a reflectat și el în studii; în paralel, am avut marea şansă de a studia la Facultatea de Arte Frumoase, la două specialități: dans popular și dans modern. Această îmbinare – rigoarea științei și expresivitatea artei – cred că definește și stilul meu de predare de astăzi.

- Cum v-a marcat etapa de activitate în cadrul Direcției Învățământ, Tineret și Sport din municipiul Bălți, în calitate de metodist responsabil de chimie, biologie, științe, ecologie și de tinerii specialiști?

- A fost un context excelent de a vedea sistemul educațional la nivel macro. Această experiență mi-a oferit o perspectivă mai largă și mi-a consolidat abilitățile de formator, pe care le aplic acum în interacțiunea

Stela Burcovschi: „Viitorul educației e plin de schimbări, iar profesorul este cel ce oferă perspectiva”

zilnică cu elevii.

- De-a lungul anilor ați fost atât profesor, cât și dirigintă. Cum reușiți să armonizați aceste două roluri?

- Misiunea unui profesor este, într-adevăr, să fie mereu *printre* copii, să-i asculte, să-i înțeleagă, să învețe și să trăiască alături de ei. Întotdeauna am urmărit să fac o delimitare clară, dar complementară, între rolurile mele. Prin logica și complexitatea chimiei, am încercat să contribui la *ticluirea personalității* elevului – la gândirea structurată și analitică. Iar prin dirigentie, am râvnit să ajung la sufletele elevilor mei, oferindu-le sprijinul emoțional și ghidarea necesară în viață. Aceste două roluri se armonizează perfect, deoarece un elev cu o bază emoțională solidă este mult mai receptiv la rigoarea științei.

- Mulți profesori spun că un diriginte este al doilea părinte pentru elevi. Cum simțiți dvs. această responsabilitate?

- N-am pretins niciodată că sunt al doilea părinte, însă recunosc că este o responsabilitate enormă. Am condus generații de diferite vârste, iar experiența m-a învățat că fiecare copil este o carte aparte, pe care trebuie să înveți să o citești cu răbdare și atenție. Fiecare elev merită să fie apreciat, implicat și să se simtă important. Am depus constant eforturi pentru a-i implica pe toți, asigurându-mă că fiecare voce este auzită și fiecare talent este valorificat.

- Ați contribuit la proiectele naționale „Educație Online”, elaborând peste 80 de lecții filmate și zeci de activități interactive. Cum a schimbat această experiență modul în care predați în prezent?

- A fost o perioadă definitorie. Am lucrat intens, proiectând lecții zi și noapte. A fost o misiune grea,

în care alternam studiul platformelor cu lucrul creativ, concomitent cu desfășurarea procesului de predare-învățare la liceu. Această experiență m-a îmbogățit enorm cu resurse proprii, m-a făcut cunoscută la nivel republican, dar cel mai important, m-a învățat să lucrez accelerat și eficient și să mănuiesc cu ușurință platformele educaționale. Viteza și precizia dobândite atunci îmi eficientizează substanțial timpul de lucru.

- Sunteți cunoscută pentru utilizarea metodelor interactive și a instrumentelor digitale la ore. Ce platforme considerați indispensabile în predarea chimiei?

- Chimia este o știință interesantă și misterioasă, care studiază și invizibilul. De aceea, instrumentele digitale nu sunt un moft, ci o necesitate. Ele ne ajută să aducem realitatea moleculară mai aproape de cunoaștere, înțelegere și analiză.

Folosesc o suită variată de platforme pentru: activități interactive de învățare (educatieinteractiva.md, LearningApps, Genially, Wordwall, Popplet); evaluări formative (fișe Liveworksheet, teste Quizizz, Kahoot, carduri Plickers); colaborare (Linoit, Padlet, Canva, care generează produse colaborative între elevi); generalizare și activități extracurriculare (Jeopardylabs); lucrările practice autentice și moderne (am o colecție proprie de formulare interactive cu opțiunea de notare instantanee, create cu Google Forms). De asemenea, utilizez constant secvențe din lecțiile video proprii și un set complex de prezentări, care îmi eficientizează enorm timpul la clasă.

- Ați elaborat 111 proiecte didactice de scurtă durată, publicate de MEC în 2025. Ce a presupus acest efort?

- M-a interesat întotdeauna să fiu implicată în proiecte de impact. Deși munca este intensă, îmi place să spun că „ochii sperie, dar mâinile bucură”. Mi-am asumat să elaborez proiectele didactice zilnice la disciplina chimie, atât pentru clasa a XII-a, profil real, cât și pentru clasa a XII-a, profil umanist.

Chiar dacă debirocratizarea permite unui cadru didactic cu grad superior să lucreze doar cu schițe de lecție, am ales să depun acest efort pentru a ajuta tinerii specialiști, dar și pe ceilalți colegi interesați, oferindu-le proiecte didactice desfășurate, cu activități și materiale gata de aplicat. Un astfel de efort limitează timpul personal, dar am norocul unei familii înțeleghătoare care îmi susține implicările. Am câpătat o viteză de lucru destul de accelerată, astfel încât să combin eficient activitățile de serviciu cu cele personale.

- Care sunt nevoile reale ale profesorilor din municipiul Bălți și cum pot fi acestea susținute la nivel local (sau sunt susținute)?

- Colegii mei, profesori din Bălți, au aceleași nevoi ca orice

pentru succesul lor, indiferent de carieră.

- Cum reușiți să vă păstrați entuziasmul într-o profesie solicitantă și mereu în schimbare?

- Entuziasmul vine din două surse majore. Pe de o parte, noutatea constantă – domeniul științelor este viu. În fiecare an, apar noi descoperiri și tehnologii. Mă oblig să fiu mereu la curent, să introduc exemple din viața reală sau din sfera inovației în cadrul lecțiilor. Acest lucru mă menține curioasă și, implicit, pasionată. Pe de altă parte, reacția din clasă. Nimic nu se compară cu momentul în care vezi acea scânteie în ochii unui elev, când înțelege brusc un concept dificil. Acea clipă de claritate, de *Aha!*, îmi reîmprospătează constant energia și îmi reamintește că munca mea chiar are un impact direct și măsurabil. Este cea mai puternică motivație.

- Există o lecție de viață pe care ați învățat-o de la elevi și pe care nu o veți uita niciodată?

- Cea mai valoroasă lecție pe care am preluat-o de la elevi este despre viteza și necesitatea schim-

cadru didactic: condiții de lucru optime, susținere constantă și dezvoltare continuă. Suntem recunoscători pentru sprijinul existent. De exemplu, instituția noastră, LT „B. P. Hasdeu”, este deja în proces de transformare și modernizare, grație Proiectului „Rețeaua Școlilor Model”, inițiat de Ministerul Educației și Cercetării și susținut de parteneri. Cu toate acestea, lipsa cadrelor didactice conduce la o suprasolicitare a celor care activează în prezent. Astfel, prioritatea noastră principală este atragerea unor tineri specialiști motivați, prin crearea de mecanisme clare de recrutare și de suport care să le asigure un debut sustenabil în carieră.

- Ați format generații întregi de elevi. Care este cea mai importantă valoare pe care vă doriți să o cultivați la fiecare dintre ei?

- Cea mai importantă valoare pe care îmi doresc să o transmit este *curiozitatea critică* (sau *gândirea critică*). În contextul științelor, a ști o formulă nu este suficient; trebuie să pui întrebări, să verifici și să înțelegi de ce lucrurile funcționează într-un anumit fel. Vreau ca elevii să plece din clasă nu doar ca buni specialiști (chimiști, ingineri, medici), ci ca cetățeni capabili să discearnă adevărul într-o lume plină de informații. Aceasta este o valoare esențială

bării. Copiii din ziua de azi sunt nativi digitali și se adaptează la noi tehnologii și concepte cu o ușurință uimitoare. Ei m-au învățat că rigiditatea în gândire sau în metodele de predare este un obstacol major. Dacă nu mă adaptez rapid la instrumentele lor (fie că este vorba de o aplicație nouă, fie de un mod diferit de a procesa informația), risc să devin irelevantă. Lecția este simplă: flexibilitatea nu este o opțiune, ci o cerință fundamentală pentru a comunica eficient cu orice nouă generație.

- Ați obținut Premiul II la categoria „Profesorul anului” – aria „Matematică și științe”. Ce înseamnă pentru dvs. această recunoaștere?

- Acest premiu este, în primul rând, o validare a viziunii pe care o promovez în predarea științelor. Pentru mine, Chimia nu înseamnă doar teorie, ci gândire aplicată și rezolvare de probleme din lumea reală. Faptul că juriul a recunoscut eforturile mele de a inova și de a integra metode moderne (proiecte interdisciplinare, utilizarea tehnologiei în laborator) mă încurajează să cred că suntem pe drumul cel bun în pregătirea elevilor pentru cerințele secolului XXI. Este o onoare care îmi confirmă direcția pedagogică.

**A intervievat
Silvia ȚURCAN**

Dumitru Bulat, un tânăr sportiv de mare perspectivă, cu un talent pe măsură

Deși practică armwrestlingul doar de trei ani, Dumitru Bulat are în palmares realizări de-a dreptul răsunătoare, cum ar fi adjudecarea titlului de campion mondial și obținerea unor locuri premiate la Campionate Europene, atât la juniori cât și la tineret. Are abia 18 ani, însă deja este bine cunoscut în domeniul luptei la braț ca un atlet de prim-rang internațional, talentat, muncitor și de mare perspectivă.

întregul continent. După care au urmat antrenamente deosebit de intensive, ce i-au asigurat succesul și pe plan mondial.

„Am început să practic această disciplină sportivă într-un parc cu un prieten, după care mergeam la sală pentru a ne perfecționa măiestria. Iar după patru luni de antrenamente, m-am clasat pe locul 2 la Campionatul național, iar încă peste trei luni am participat la Europenele ce au avut loc la Chișinău, în 2023, și am câștigat medalia de bronz”, spune Dumitru Bulat.

În continuare, participă la Cupa Chișinăului, iar pe plan

„Inițial, am aflat despre acest sport din mediul online. Prietena mea, Irișca, face și ea armwrestling. Eu nu am un antrenor, așa că ne susținem reciproc, ne pregătim împreună. Mă asistă și alți prieteni. Ca să însușești baza tehnică, ai nevoie de cel puțin jumătate de an. Lupta la braț presupune să îți cont de o mulțime de nuanțe, dacă îți propui să faci performanță: trebuie să ai cunoștințe temeinice de anatomie, mai ales cu privire la diferite grupuri de mușchi, ligamente, încheieturi. Antrenamentele se derulează după anumite reguli și metode, neglijarea cărora ar putea duce la tot felul de traumatisme sau accidente neplăcute”, mărturisește D. Bulat.

Pentru viitor, își propune să exceleze în categoria de vârstă seniori. Și ia exemplu de la asemenea maeștri, mulți campioni mondiali, cum ar fi compatriotul nostru Daniel Procopciuc, canadianul Devon Larratt, georgianul Levan Saghinașvili ș.a. Și speră că această disciplină va fi introdusă în programul olimpic, ceea ce ne și dorim cu toții.

Iulian BOGATU

Cel mai recent al lui succes, unul de-a dreptul uluitor, a fost cucerirea medaliei de aur în cadrul Campionatelor Mondiale de armwrestling, aflate la a 46-a ediție, ce au avut loc în toamna lui 2025, la Albena, Bulgaria. Conaționalul nostru s-a impus într-un stil de zile mari în cântarul de până la 85 de kilograme, la brațul drept, categoria de vârstă tineret. Concurența a fost acerbă,

podiumul de premiere fiind completat de reprezentantul Ucrainei și de cel al Georgiei, țări cu realizări redutabile în acest gen de sport.

„Am simțit o mândrie de nedescris pentru rezultatul obținut, precum și o mare satisfacție că munca mea a dat roade la aceste minunate competiții desfășurate pe litoralul Mării Negre, într-o zonă atât de pitorească. Planificam să fiu printre primii trei, dar reușita a fost peste așteptări, ceea

ce mă bucură foarte mult”, se confesează Dumitru Bulat.

În acest an, conaționalul nostru a mai ocupat locul 3 premiant la Campionatul European găzduit de orașul Cluj-Napoca, România, un turneu extrem de dificil, la care au participat nume notorii de pe

internațional se învrednicește, spre bucuria amatorilor noștri de sport, de distincții de bronz la Mondialele ce au avut loc în august 2024, la Chișinău (juniori, 90 kg), și la Europenele de la Baku, Azerbaidjan, din luna octombrie a aceluiași an.

UPSC a conferit titlul de Doctor Honoris Causa academicianului Kamal Abdullaev

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a marcat un moment de referință în viața sa academică, prin conferirea titlului onorific de Doctor Honoris Causa și a Medaliei „Ion Creangă” academicianului Kamal Abdullaev, distins om de știință și cultură, scriitor al Poporului din Azerbaidjan, Om Emerit al Științei și rector al Universității de Limbi din Baku.

Decizia Senatului UPSC, adoptată la 20 iunie 2024, reflectă recunoașterea contribuțiilor remarcabile ale academicianului Kamal Abdullaev la consolidarea dialogului cultural și academic dintre Republica Moldova și Azerbaidjan, la dezvoltarea cooperării interuniversitare și la promovarea valorilor multiculturalis-

mului și înțelegerii reciproce între popoare.

Ceremonia de decernare a avut loc la Universitatea de Limbi din Baku, în cadrul manifestărilor dedicate aniversării a 75 de ani de la nașterea omagiatului. Delegația UPSC a fost condusă de rectorul Alexandra Barbăneagră și a inclus reprezentanți ai conducerii și ai

facultăților Universității, precum și ai structurilor dedicate educației interculturale.

În Laudatio, a fost evidențiat caracterul complex și polivalent al personalității academicianului Kamal Abdullaev, recunoscut ca savant, profesor, rector, scriitor și promotor autentic al multiculturalismului. Activitatea sa îndelungată a contribuit semnificativ la apropierea culturală și academică dintre cele două state și la afirmarea dialogului intercultural în spațiul internațional. În cadrul evenimentului, au fost transmise mesaje de felicitare din partea Congresului Azerilor din Republica Moldova și a Școlii duminicale de limbă aze-

ră care activează în incinta UPSC. Totodată, a fost semnat un acord de colaborare interuniversitară, orientat spre promovarea cooperării multiculturale și susținerea Centrului Național de Educație Multiculturală din cadrul UPSC. Vizita delegației UPSC la Universitatea de Limbi din Baku a inclus un tur al spațiilor universitare și al centrelor culturale ale instituției, prilej pentru discuții privind extinderea și aprofundarea parteneriatului academic și cultural dintre cele două Universități.

Interviu cu Alexandra PERNAI, profesoară de biologie și chimie, LT „Andrei Vartic” din or. Ialoveni:

„Am reușit să mă acomodez la noile cerințe, prin spiritul de responsabilitate, capacitatea de a selecta principalul de secundar, prin muncă și iarăși muncă...”

Alexandra Pernai activează aproape de o jumătate de veac în învățământ. Cariera profesională a început-o în anul 1981, după absolvirea facultății de biologie-chimie din cadrul Institutului Pedagogic de Stat „Taras Șevcenko” din Tiraspol. Prima instituție de învățământ unde a lucrat a fost Școala medie nr.2 din Ungheni, apoi și-a urmat activitatea la: Școala medie nr.1 din Fălești, LT „Mihai Eminescu” din Fălești, LT „Ion Suruceanu” din Suruceni, r. Ialoveni.

Începând cu anul 2010, s-a încadrat ca profesoară de chimie și biologie la LT „Andrei Vartic” din or. Ialoveni. Și-a perfecționat cunoștințele pe parcursul mai multor ani, la cursuri republicane de formare profesională la chimie. Prin eforturi deosebite depuse pe altarul științelor, s-a impus ca pedagog cu înalte calități profesionale și măiestrie pedagogică distinctă, obținând gradul didactic superior la chimie (2006). Tot în această perioadă, devine membru al echipei republicane de evaluare a lucrărilor la BAC. Este preocupată de probleme legate de ecologie, securitate alimentară, chimie și sănătate, este implicată în diferite proiecte cu tematică în domeniu, scrie articole, participă la seminare, conferințe științifice naționale și internaționale, cu prezentarea publicațiilor metodice. De asemenea, și-a adus contribuția și la elaborarea curriculumului pentru ore opționale la chimie, precum și a curriculumului modificat pentru copii cu CES.

- Aveți o carieră bogată și un parcurs profesional destul

de complex. Cum v-a reușit să mențineți flacăra aprinsă în muncă?

- Începutul carierei, pentru mine ca tânăr specialist, a fost foarte complicat, atitudinea față de începători era specială. Am ținut ore de istorie, geografie, am ghidat grupa pregătitoare. Activam cu speranța că voi ține și ore de chimie și biologie. De aceea, după pregătirile pentru următoarea zi, noaptea, lucram cu unele culegeri de probleme la chimie ca să nu mă descalific. Așa am izbutit să-mi confirm cunoștințele obținute la facultate și mi-am perfecționat aptitudinile. Această activitate n-a fost în zadar: peste un timp s-a realizat visul meu – aveam ore de chimie. Era perioada unor schimbări în societate și în educație. Am reușit să mă acomodez la noile cerințe, prin spiritul de responsabilitate, capacitatea de a selecta principalul de secundar, și continuam să activez – muncă și iarăși muncă.

- Participând la cursuri de specialitate, la diverse proiecte, ați devenit o profesoară cu experiență și vă bucurați

de performanțele deosebite obținute de elevi. Ce vă mai aduce satisfacție în muncă?

- Undeva se spune că profesorul rămâne profesor cât învață. Această afirmație redă esența profesiei de pedagog. Am început să îmbogățesc lecțiile cu activități ce sporesc interesul față de obiectul chimia. Teoria era racordată la capacitățile de înțelegere ale elevului și la aplicarea cotidiană, având

argumente concrete. Cu elevii dotați lucram diferențiat. Ei erau ca un punct de pornire pentru a căuta ceva interesant, dificil, care să ducă la dezvoltarea competențelor de analiză, sinteză, cauză - efect. Peste puțin timp au venit și realizările, prin afirmarea cunoștințelor elevilor la olimpiade raionale, republicane, internaționale, susținerea examenelor de BAC cu medii de 8 - 9,5. Absolvenții care au realizat că abilitățile la chimie sunt importante, au îmbrățișat profesii cu tangențe în domeniu: medici, profesori, specialiști în agricultură, silvicultură, tehnologii alimentare.

În prezent, la USM activează fosta mea elevă, care este doctor

în științe chimice, Tatiana Palamarcu. În anul curent, o altă absolventă a devenit studentă la facultatea „Chimie și științe” a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”. În cadrul olimpiadei republicane la chimie, din anul 2024-2025, eleva clasei a IX-a de la Liceul „Ion Suruceanu” s-a clasat pe locul 4. La Ialoveni, am reușit să coordonez un șir de activități, cu diferite tematici, stabilind relații între facultatea de chimie a Universității Pedagogice de Stat din Tiraspol, cu sediul la Chișinău, colaborând cu membrii catedrei de chimie E. Melentiev și L. Calmuțchi. Împreună am realizat proiecte atât cu elevii, cât și cu profesorii, având tematică practică, proiecte legate de ecologie, sănătate.

- Cum aplicați tehnologiile informaționale în munca de predare-evaluare?

- Tehnologiile informaționale pentru mine au fost o provocare. Nu dispuneam de calculatoare, dar pe parcurs, prin implicarea la seminare, problema s-a rezolvat. Astfel, munca profesorului a devenit mai productivă, mai repede găsești o informație, modele de proiecte de lungă și scurtă dura-

- Studiile la Facultatea de biologie și chimie au o foarte mare importanță pentru predarea acestor discipline, științele se ajută, se completează una pe alta și acest lucru conduce la obținerea unor rezultate bune. Fiind o țară agrară, e clar că avem nevoie de specialiști în domeniul respectiv, dar și de medici deosebiți, specialiști în domeniul fitoterapiei. Clima Moldovei permite ca în produsele agricole conținutul substanțelor nutritive să aibă efecte terapeutice înalte, deci se merită să fie dezvoltată această ramură. Pentru realizarea acestor obiective, în cadrul lecțiilor, orelor opționale, excursiilor, activităților extracurriculare, aplicăm experimentul cu importanță practică: algoritmul de determinare a calității produselor alimentare, cosmetice, de igienă.

- Ați dedicat o mare parte din anii de viață, peste 40, profesiei... Ce vă ajută să vă eliberați de povara eforturilor zilnice, să vă relaxați?

- Deseori după o zi de muncă ce se încheie, de pildă, cu o ședință a consiliului pedagogic, refugiul meu este pădurea, măcar un colțișor să văd și să-i simt energia vindecătoare. Mai nou, în ceea ce privește preocupările mele, după câteva călătorii prin SUA, am hotărât să am o grădină de hortensii, care solicită o îngrijire deosebită, dăruire de sine și o răbdare care este răsplătită din plin prin inflorescențe fermecătoare. Îmi place să ascult și muzică bună. De asemenea, parcă vrei mereu să cauți ceva nou, să frapezi discipolii pentru ca ei să te urmeze prin noi viziuni, noi abordări, să dai dovadă de apreciere cât mai obiectivă a elevilor. Ce aș dori eu: pace și ca tinerii să nu plece din țară, dar să aducă Europa în Moldova.

- Cum vedeți viitorul învățământului, de la înălțimea la care ați ajuns acum, ca veteran al muncii depuse aproape jumătate de veac?

- Sub aspectul educației și instruirii aș dori ca absolvenții noștri să fie responsabili, liberi în expunerea gândirii creative, prin argumente bazate pe cunoștințele acumulate în anii de școală. Pentru liceeni, ca să fie mai versați cu competențe deosebite despre realitate, le-aș sugera că ar fi bine să asculte niște ore de filosofie, etică, bioetică, pentru a aprecia lumea înconjurătoare prin prisma științei moderne. Să fim responsabili de faptul ce lăsăm urmașilor ca moștenire.

A intervievat
Elvira ȚĂGANAȘ-PÂNTEA

Patrimoniul Cultural Imaterial al Umanității are pe listă cobza românească

Comitetul Interguvernamental UNESCO, aflat la a 20-a sesiune, a decis să includă cobza românească și meșteșugul de creare a instrumentului pe Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității. Decizia a fost adoptată la New Delhi, India, în cadrul Comitetului Interguvernamental UNESCO, pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial, înmânându-se, pe 11 decembrie curent, certificatul respectiv reprezentanților României și Republicii Moldova.

De remarcat că nominalizarea a fost făcută printr-un dosar comun pentru statele de pe ambele maluri ale Prutului. Este al cincilea dosar comun între cele două țări acceptat de UNESCO: Colindatul în ceată bărbătească (2013); Tehnicile de realizare a scoarței (2016); Practicile de 1 Martie (2017); Arta cămășii cu alțiță (2022). Reamintim că meșterul

popular Nicolae Dron, care activează în satul Gura Galbenei, Cimișlia, este singura persoană din lume care utilizează tehnologii tradiționale la confecționatul cobzelor.

Potrivit Ambasadei Republicii Moldova în Franța, documentul ce atestă noul statut al acestui instrument muzical, a fost înmănat delegatelor permanente pe lângă

UNESCO, ambasadoarele Corina Călugăru (Republica Moldova) și Simona-Mirela Miculescu (România), de către Fumiko Ohinata, secretara Convenției UNESCO pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial. Fără îndoială, nominalizarea a consolidat cooperarea culturală dintre cele două țări românești.

Cobza este un instrument tradițional cu datini înrădăcinate adânc în cultura muzicală a regiunii. Practicile și repertoriile asociate acestui instrument cu coarde sunt transmise din vremuri imemorabile, din generație în generație. Spre exemplu, prezența cobzei este atestată în picturi murale vechi (mănăstirile Humor, Voroneț, Sucevița, Horezu) și în documente scrise provenite din secolele XVI-XIX, precum Psaltirea lui Dosoftei sau memorii ale unor călători străini. Este un instrument muzical tradițional din familia lăutei, cu origini în Orientul arab (aud, kopuz), fiind cândva răspândit pe larg în Muntenia și Moldova.

Cor. UPp

Pom împodobit cu daruri alese

Poetul, romancierul și publicistul român basarabean Ion Anton a fost sărbătorit, la ceas jubiliar, pe 5 decembrie curent în incinta Centrului Academic Internațional „Mihai Eminescu” (CAIME) din Chișinău. În cadrul reîntâlnirii, la ora „căderii sentimentale pe gânduri” s-au pronunțat numeroși oameni de știință și artă, profesori, elevi și artiști consacrați, referindu-se la prodigiozitatea și măiestria artistică a protagonistului acestei zile minunate.

Ion Tighineanu, președintele Academiei de Științe a Moldovei, a menționat asiduitatea scriitorului, care a adunat 75 de ani plini de rod literar, și i-a înmănat Medalia academică „Nicolae Milescu Spătarul”, în semn de prețuire și recunoștință pentru întreaga activitate artistică și de conducere a Revistei pentru copii și adolescenți „Florile Dalbe”.

La rândul său, academicianul Mihai Cimpoi a vorbit despre romanele autorului, care vin să întregască patrimoniul cultural național. În continuare, Elena Dabija s-a referit la calitatea cititorului care solicită cărțile scriitorului de la Ghelăuza Strășenilor. Pe post de moderator și cercetător al operei ionantoniene, Traian Vasilescu, a evidențiat poeticitatea și tragismul

din romanele eroului zilei, dar și lirica de dragoste, din care a recitat cinci poezii, apoi două din creația dedicată copiilor.

După care Arcadie Suceveanu și-a amintit de volumul de debut „Vamă pentru speranță”, al cărui redactor a fost, iar Ștefan Sofronovici a supus analizei cartea istorică a lui Ion Anton. Academicianul Viorel Prisăcaru a realizat o incursiune prin toate cărțile lecturate, ca Nina Josu să-l declare Prieten de Vis, deoarece așa un coleg, ca Ion Anton, nu i-a mai fost dat să cunoască.

Apoi Ianoș Țurcanu s-a referit la poetul-copil Ion Anton. Mihaela Cucereanu, șefa Secției Cultură, Tineret, Sport și Turism a raionului Strășeni, și Nadejda Pădure, șefa Bibliotecii Publice „Mihail Sadoveanu” din orașul Strășeni, au menționat aportul considerabil adus de pământeanul lor la „creșterea limbii românești și a Patriei cinstire”.

Lidia Ungureanu a venit cu un mesaj din partea redacției Revistei „Florile Dalbe”, iar elevii Gimnaziului Tătărești din raionul Strășeni au prezentat un amplu program literar-muzical, în baza lucrărilor scrise și editate de Ion Anton. La sfârșitul celor trei ore, muzicienii Tudor Ungureanu și Constantin Rusnac, împreună cu Ansamblul etnofolcloric „Ștefan-Vodă”, au interpretat lucrări artistice din palmaresul propriu și patrimoniul național.

Toți spectatorii și invitații omagiatului au fost profund impresionați de întâlnirea de suflet, bucurându-se de prilejul să aplaude, în persoana lui Ion Anton, un scriitor împlinit. Un artist rodnic, ca un pom împodobit cu daruri alese, pentru fiecare om care dorește să se împărtășească din ele.

Olesea BOBOTRÎN,
șef Serviciu
CAIME

Spre viitor pășim cu siguranță

O conferință științifico-practică a elevilor s-a desfășurat în perioada 25-28 decembrie a.c., un eveniment tradițional organizat de Direcția Învățământ, Tineret și Sport Bălți. Pe parcursul a patru zile, municipiul a devenit un veritabil centru al curiozității intelectuale și al tinerei generații dornice de afirmare în domeniul cunoașterii.

La eveniment au participat elevi din numeroase instituții gimnaziale și liceale din municipiul, fiecare prezentând lucrări elaborate în cadrul disciplinelor curriculare: chimie, biologie, istorie, geografie, matematică și fizică. Prin diversitatea temelor, acuratețea metodelor de cercetare și creativitatea abordărilor s-a demonstrat un nivel înalt de pregătire, precum și interesul autentic al elevilor pentru diverse domenii ale științei.

După prezentările și comunicările susținute, participanții au intrat în posesia de diplome de participare. Iar elevii care au acumulat punctaj maxim au fost distinși de comisiile de specialitate cu diplome de merit, ca recunoaștere a efortului, disciplinei și pasiunii depuse în vederea realizării proiectelor.

Astfel de conferințe sunt extrem de utile, pentru că încurajează spiritul investigativ, cultivă responsabilitatea academică, dezvoltă competențe de comunicare și stimulează dorința de perfecționare continuă. Totodată, ele creează un spațiu favorabil schimbului de

idei, interacțiunii între elevi și descoperirii unor noi perspective asupra disciplinelor studiate.

Efortul profesorilor coordonatori este demn de apreciere, întrucât fiecare lucrare prezentată reflectă ore de ghidare, mentorat și implicare. Cadrele didactice au reușit să însușească elevilor curiozitate, rigoare științifică și motivație pentru cercetare, contribuind astfel la formarea unei generații capabile să răspundă provocărilor timpului.

În concluzie, Conferința științifico-practică a elevilor de la Bălți reprezintă un exemplu elocvent de bune practici educaționale. Evenimentul demonstrează că, prin colaborare, perseverență și încredere în potențialul tinerilor, spre viitor pășim cu siguranță, construind astăzi temelia unei societăți bazate pe cunoaștere, creativitate și responsabilitate.

Olga TCACIUC,
profesoară de geografie/biologie,
Angela PÎSLARAȘ,
profesoară de chimie/biologie,
LT „Orizont”, filiala Bălți

Reflecția ca parte a parcursului didactic la tema „Foamea, represiunile și deportările staliniste din RSSM”

În contextul educațional contemporan, procesul de învățare nu se limitează doar la transmiterea și asimilarea automată a conținutului informațional, ci pune accent pe formarea unei gândiri critice, reflexive și autonome. În era tehnologiilor moderne, gândirea critică bazată pe autonomie este deseori înlocuită de diverse platforme și rețele care facilitează învățarea.

Reflecția este un pas esențial pentru învățarea profundă, în special când abordăm teme istorice, precum foamea, represiunile și deportările staliniste din RSS Moldovenească. Aceste evenimente nu sunt doar date în manuale, ci reprezintă drame reale, traume colective, pierderi umane și culturale care au marcat identitatea națională. Pentru elevi, reflecția înseamnă nu doar să-și amintească de ce au învățat, ci să-și pună întrebări, să înțeleagă ce s-a întâmplat, să facă legături cu prezentul și cu propriile valori. În acest context, reflecția devine un spațiu sigur în care elevii își pot exprima trăirile, fie prin sentimentele de tristețe, fie chiar prin tăcere. Este momentul în care istoria devine o experiență împărtășită, o lecție despre putere, frică, rezistență și memorie. Prin reflecție, elevii învață nu doar despre trecut, ci se obișnuiesc să gândească critic, să-și formeze propriul punct de vedere etic și să conștientizeze pericolele indiferenței sau manipulării istoriei.

De aceea, pentru a stimula gândirea critică, în cadrul orelor, profesorii pun un mare accent pe reflecție în procesul de proiectare a lecțiilor. Reflecția, ca parte a parcursului didactic, reprezintă un element fundamental care consolidează cunoștințele dobândite și contribuie la formarea deprinderilor de învățare durabilă.

Reflexia personală este o metodă didactică activă, deoarece demonstrează implicarea și spiritul de inițiativă al elevului, arătând că acesta își pune întrebări și este interesat să dobândească o cunoaștere profundă, bazată pe căutare și cercetare reflexivă. Prin operarea interioară cu idei, probleme și evenimente, se dezvoltă și gândirea teoretică, apar noi structuri cognitive și imaginative, iar elevul își formează felul independent de a cugeta. Această metodă stimulează capacitățile de reflecție metacognitivă și dezvoltarea strategiilor metacognitive, permițându-i elevului să-și evalueze propriile idei și operațiuni ale gândirii. În viziunea constructivistă, reflecția elevului – realizată înainte, în timpul și după experiențele de învățare – este esențială, deoarece îl ajută să-și construiască și să-și dezvolte activ cunoștințele.

Pentru a înțelege și aplica eficient cunoștințele într-un context educațional, este extrem de important să parcurgem treptele fundamentale ale procesului de învățare. În continuare vom prezenta etapele, care stau la baza realizării acestui proces:

- Perceperea obiectelor și fenomenelor – etapa senzorială a cunoașterii, în care elevul intră în contact direct cu realitatea (prin materiale didactice intuitive, experimente etc.), iar cu ajutorul simțurilor și al rațiunii se formează o imagine mentală globală asupra realității, sub formă de percepții și reprezentări.
- Înțelegerea, abstractizarea și generalizarea – etapa rațională, logică și abstractă a învățării. Aici, pe baza comparației, analizei și sintezei, se extrag elementele esențiale, tipice și generale ale realității studiate, ajungându-se la formarea de noțiuni, concepte, idei, legi, teorii etc. Procesul are loc prin interacțiunea dintre mijloacele intuitive și cele logico-matematice de predare-învățare.
- Fixarea (stocarea) cunoștințelor – etapa în care informațiile sunt înregistrate și acumulate mental, asigurându-se memorizarea logică și formarea fondului aperiectiv. Este o fixare dinamică, prin restructurare și integrare continuă a sistemelor de cunoștințe. În această etapă pot apărea și corectări, reluări sau suplimentări ale informației (feedback). Fixarea se realizează prin exerciții orale sau scrise,

Vlad PETROV,
student în anul IV,
Specialitatea Istorie
și Educație civică,
Universitatea de Stat
„Alec Russo”, Bălți

întrebări și răspunsuri, rezolvări de probleme, lecții de consolidare, seminare și studiu individual.

Reflecția în procesul didactic se afirmă drept o metodă activă de învățare, cu valoare euristică și cognitivă ridicată. Aceasta permite elevilor și cadrelor didactice să analizeze activitățile de predare și învățare, să identifice punctele forte și aspectele care necesită îmbunătățire. Reflecția transformă învățarea într-un proces activ, continuu și adaptabil, devenind o verigă esențială în realizarea demersului educațional bazat pe dezvoltarea integrală a elevului. Reflectând asupra activităților desfășurate, elevii își dezvoltă competențe esențiale pentru secolul XXI: independența, inițiativa, competitivitatea. Așadar, învățăcelul devine capabil să-și evalueze propriile performanțe, să-și formuleze noi obiective și să acționeze eficient în diverse situații. Reflecția devine astfel nu doar rezultatul, ci și punctul de plecare pentru activități educaționale viitoare.

Prin reflecție, elevii renunță la învățarea mecanică și ajung la o înțelegere profundă, capabilă să fie aplicată în contexte noi. Esența reflecției în cadrul modelului ERRE (Evocare - Realizarea sensului - Reflecție - Extindere) constă în capacitatea elevilor de a gândi critic și de a valorifica experiențele anterioare. Reflecția nu înseamnă simpla recapitulare a activităților, ci înțelegerea semnificației acestora

– ce am învățat, cum am înțeles conținutul, ce pot îmbunătăți.

Reflecția ca parte a parcursului didactic nu reprezintă doar o etapă finală a activității educaționale, ci un proces complex orientat spre îmbunătățirea calității predării și stimularea învățării. Prin reflecție, elevii devin participanți activi la propria formare, iar profesorii își pot ajusta metodele de predare în funcție de nevoile clasei. Într-un sistem educațional modern, reflecția nu este un element opțional, ci o condiție esențială pentru succesul școlar și formarea unei personalități autonome și responsabile.

Pentru consolidarea cunoștințelor la tema Foamea organizată în RSSM, precum și pentru dezvoltarea gândirii critice și a autonomiei în învățare, vă propunem să folosiți informațiile din manual și cunoștințele deja formate pentru a rezolva rebusul de mai jos. Activitatea are scopul de a aplica cele învățate anterior într-un context

de proveniență umană (canibalism)

- Metodă de sancționare a țăranilor pentru neîndeplinirea normelor agricole (amendă)
- Formă de represiune folosită de autoritățile sovietice pentru sporirea economică a statului (deportare)
- Cataclism natural provocat de lipsa precipitațiilor și a temperaturilor ridicate (secetă)
- Maladie apărută în contextul malnutriției și a lipsei produselor alimentare (distrofie)
- Clasă socială responsabilă de asigurarea statului cu produse agricole (țărănimea)
- Clasă de țărani deportați în 1949 (chiaburi)
- Secretar general al Partidului Comunist în perioada 1922-1953 (Stalin)
- Gospodărie agricolă de stat formată pe teritoriul fermelor, cu o suprafață mai mică (sovhos)

				1			F												
						2	O												
						3	A												
						4	M												
						5	E												
				6			T												
							E	7											
					8		A												
			9				R												
									10	S									
										11	S								
											12	M							

nou și de a cunoaște o formă de represiune utilizată de regimul sovietic, pentru a spori intrarea în colhozuri și a impune teroarea în rândul populației din RSS Moldovenească.

- Numiți o formă abuzivă de colectare a produselor agricole (răspuns: confiscare)
- Gospodărie agricolă apărută în contextul colectivizării agriculturii (colhoz)
- Folosirea în alimentație a pro-

Sinonim pentru termenul „curățare” utilizat în contextul rechiziționării forțate a cerealelor din podurile țăranilor (măturare).

*Conținutul informațional folosit la alcătuirea rebusului este prezentat în: A. Dolghi, A. Felea, *Istoria românilor și universală: manual pentru clasa a 9-a* (Chișinău: Editura Univers Educațional, 2023, pp. 148-151).

Cadre universitare de la UPSC își perfecționează predarea prin observare și feedback

Cadrele universitare ale Facultății de Limbi și Literaturi Străine de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău au participat, la 16 decembrie a.c., la o sesiune de

instruire, organizată în cadrul programului REFLECT, axată pe observarea lecțiilor și oferirea feedbackului de calitate. Activitatea a reunit profesori interesați de analiza riguroasă a propriei prac-

tici didactice și de dezvoltarea profesională bazată pe reflecție autentică.

În cadrul instruirii, participanții au lucrat cu instrumente REFLECT de observare structurată a lecțiilor, centrate pe realitatea din sala de clasă și pe identificarea elementelor care susțin învățarea eficientă. Accentul a fost pus pe formularea feedback-ului clar și argumentat, susținut de dovezi concrete, precum și pe utilizarea reflecției profesionale ca bază pentru luarea deciziilor didactice.

Totodată, profesorii au discutat modalități de planificare a dezvoltării profesionale ca proces continuu, integrat în activitatea didactică zilnică. Sesiunea a facilitat dialogul profesional și schimbul de experiență între ca-

drele universitare, contribuind la clarificarea criteriilor de calitate a predării.

Exercițiile practice, realizate pornind de la situații reale, au permis aplicarea imediată a celor discutate. Prin astfel de activități,

programul REFLECT continuă să sprijine dezvoltarea unei culturi profesionale bazate pe responsabilitate, claritate și îmbunătățire constantă a procesului de predare în mediul universitar.

O EXPOZIȚIE CU ADEVĂRAT REGALĂ LA CHIȘINĂU

La Muzeul Național de Istorie a Moldovei de la Chișinău a avut loc vernisajul unei impresionante expoziții de artă handmade dedicate Reginei Maria, în prezența unui public numeros și select, alcătuit în preponderență de actrițe, publiciste, poete, care au fost tentate să admire bijuterii și rochii de epocă. „Ne bucurăm că am putut să sprijinim demersurile Academiei de Artă Handmade București și să primim la Chișinău această expoziție eveniment care celebrează personalitatea Reginei Maria, prin măiestria artiștilor români”, a declarat Olga Andranovici, director adjunct al Muzeului Național de Istorie a Moldovei.

Am ținut mai întâi să aflăm mai multe amănunte despre expoziție de la drd. Mioara Iofciulescu, curatoarea expoziției, președinta Academiei de Artă Handmade din București: „Vă mulțumesc că sunteți alături de noi la acest eveniment, așa cum spunea Olga Andranovici, anul acesta la Chișinău s-a început cu inaugurarea monumentului Reginei Maria în fața Liceului „Gheorghe Asachi”, și-l încheiem cu expoziția Royal, tot dedicată reginei Maria. Ne bucurăm că am putut să fim parte din această poveste și că aici, la Chișinău, am reușit să-i aducem un omagiu Reginei Maria cu ocazia a 150 de ani de la nașterea sa. Și să reușim să încheiem acest an într-un moment festiv și important, când am marcat cu toții în imediata apropiere Ziua Națională a României și a 107 aniversare de la Marea Unire, atunci când regina și regele Ferdinand au reușit să facă să bată și mai tare inimile românilor de pretutindeni”.

Expoziția deja are un real succes în rândurile publicului, istoricilor și criticilor de artă. Pentru că, așa cum se menționează în catalogul expoziției în câteva extrase din ceea ce a declarat doamna academician Georgea Filitti, „Toate piesele expuse au un plus de rafinament, de frumusețe și de dorință de a le imita. Arta handmade pe care o promovați a fost practică și susținută de Regina Maria, iar nivelul înalt al expoziției Royal vă apropie de această lume regală”. Amintesc că doamna academician este cea care a editat jurnalele Reginei Maria și avem însemnările zilnice donate Muzeului Național de Istorie a Moldovei, ce pot fi răsfoite în cadrul acestei expoziții.

Avem și o recenzie bună din partea celui mai titrat critic de artă din România la ora actuală, Pavel Șușară: „Expoziția Royal, articulată în jurul unei colecții vestimentare inspirate de figura Reginei Maria, propune un demers mai curând reflexiv decât spectacular, în care costumul devine purtător de sensuri istorice, culturale și simbolice. Fără să cadă în pașise sau în fastul decorativ facil, piesele expuse recompun, prin structură, textură și detaliu, un imaginar al regalității interiorizate, filtrate prin sensibilitate

tea contemporană a Mioarei Iofciulescu, inițiativa proiectului. Conceptul curatorial devine astfel un demers de recuperare identitară, în care gestul artistic evocă fără a imita, și recontextualizează fără a reproduce întocmai”.

Avem un expozeu minunat din partea Dalinei Bădescu, istoric și critic de artă: „În esență, expoziția Royal este o celebrare complexă a Reginei Maria, prin arta designului vestimentar, gravuri, bijuterii, decorațiuni și evenimente culturale dedicate. Conceptul curatorial de Mioara Iofciulescu combină rigoarea muzeologică cu sensibilitatea contemporană, creând un spațiu de descoperire și conectare cu tragedia și nobletea epocii regale”.

De asemenea, avem revelația Alinei Pavelescu, director adjunct al arhivelor Naționale a României, care ne-a făcut onoarea să fie prezentă la vernisajul expoziției de la Craiova: „Royal este o expoziție care i-ar fi plăcut, cu siguranță, Reginei Maria. Celebrează inventivitatea, îndrăzneala cu gust și extravaganța femeii timide. Fiecare obiect din expoziție vorbește în felul lui despre această femeie asumată, autoimblăzită, autoeducată într-un gust estetic transformat în marca distinctivă a personalității sale”.

Mă bucur că la vernisaj a putut să fie prezent și Vladimir Vornic, secretar de stat la Ministerul Culturii, instituția care ne-a sprijinit să venim aici, la Chișinău. A fost alături de noi și Monica Babuc, directorul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” de la Chișinău, care a promovat acest eveniment. A ajuns aici și atașatul cultural din cadrul Ambasadei României la Chișinău: „Deși trăim vremuri tulburi din punct de vedere istoric și geopolitic, reușim să găsim o rază de speranță și de bucurie în aceste momente în care reconstituim o parte a istoriei noastre. Ceea ce ne face să reținem momente care să ne inspire și să ne dea curajul de a merge mai departe, de a simți și trăi românește, indiferent oriunde ne-am afla pe acest pământ”.

La eveniment a fost prezent și un grup de publiciști și scriitori, membri ai UZPR, Filiala Chișinău, în

frunte cu președinta acesteia, Victoria Fonari, care a ținut să vină cu următoarele impresii: „M-am bucurat că de data aceasta de Ziua Națională a României au fost implicați și membri ai UZPR, filiala București. Or, este foarte importantă această conexiune cu filiala noastră de la Chișinău și mă bucur foarte mult că au fost și alți reprezentanți ai presei, precum și de la audiovizual. Este un eveniment într-adevăr inedit. Aș vrea să menționez că doamna Mioara Iofciulescu a făcut un miracol de a deschide anotimpul iernii prin regalitate, un moment care ține de demnitate, de o istorie cândva interzisă pe acest teritoriu. O istorie care încă urmează s-o cunoaștem filă cu filă. Și iată că această istorie, prin intermediul acestei expoziții, o putem descoperi și valorifica vizual și chiar prin miros, prin parfumerie, dar și prin vocea artistei Claudia Modea care a reprodus cu vocea ei ceea ce a spus regina cu o sută de ani în urmă, completând cu un mesaj apocrif al reginei. Cei prezenți la vernisaj au conștientizat momente istorice și au admirat aceste lucruri inedite confecționate de artiști. Ei au contribuit ca podoabele și rochiile reginei Maria să ajungă la noi fie și în variante de copie, de la ie până la coroană, marcând frumos aniversarea a 150-a din Ziua Nașterii Reginei Maria. Ne bucurăm că în acest frumos turneu al expoziției prin întreaga lume a fost și Chișinăul”.

Toate exponatele au fost inspirate din viața și personalitatea Reginei Maria, evocând spiritul regal, distincția și nobletea acesteia, atașamentul său față de poporul român și puternicul simț al responsabilității și al datoriei cu care a reprezentat interesele României la cel mai înalt nivel. Așadar, cei prezenți la vernisaj au avut șansa să simtă parfumul unui secol care a apus, dar amprenta căruia persistă, deoarece, în pofida mai multor dificultăți și obstacole, implicit a Primului Război Mondial, poporul român a reușit să-și realizeze visul jinduit de veacuri – formarea unui stat unitar puternic **România Mare**, care a înglobat toate provinciile românești.

La făurirea acestui act istoric a contribuit substanțial regina Maria. Apropos, cine vrea să afle mai multe despre ea, poate citi jurnalul carei aparține, aflat în posesia Muzeului Național de Istorie a Moldovei, fiind printre exponatele expoziției, precum și cartea „Regina Maria. Ultima dorință” de Tatiana Niculescu. Carte care a fost lansată și la Chișinău anul trecut, la librăria nr.1, la care a am avut ocazia să particip și să mă aleg și cu un autograf al autoarei: „Domnului A.V., cu prietenie... luna mai 2024”. Din această carte veți afla răspuns și la alte întrebări cum ar fi: „De ce a cerut regina Maria ca inima să-i fie înmormântată în alt loc decât trupul? De ce a ales anume Balcicul?” A fost o decizie pe care a expus-o **în testamentul scris în 1933 la Balcic**.

Regina Maria este o personalitate ce a lăsat o amprentă puternică în istoria poporului român și se cuvine să-i cinstim memoria. Reamintim că expoziția va fi deschisă până la începutul lunii ianuarie 2026, un semn că și în anul care vine vom păși la fel cu dreptul, când vom omagia o altă personalitate din domeniul artelor – marele sculptor Constantin Brâncuși.

Andrei VIZIRU

Ambasada Ucrainei a găzduit expoziția „Copiii împotriva războiului”

O expoziție tematică, intitulată „Copiii împotriva războiului”, s-a desfășurat pe 5 decembrie curent la Ambasada Ucrainei în Republica Moldova. subiectele abordate s-au referit cu precădere la forța și vulnerabilitatea copiilor din zonele de front ale regiunii Donețk, aflate sub asediul crotropitor al Rusiei încă din anul 2014.

Lucrările expuse au fost realizate de copii ucraineni care au crescut în mare parte în zone de bombardament, tânjind din tot sufletul după un viitor pașnic. Fiecare desen reprezintă o mostră de suferință, frică, dar și speranță, transpusă pe hârtie de copii care au trăit îndeaproape ororile războiului.

Expoziția a ajuns la Chișinău grație eforturilor nemăsurate depuse de Lyudmila Onofriese, fondatoarea Institutului Internațional de Diplomatie Feminină din Ucraina, stabilită în Belgia. Ea a venit la Chișinău fiind însoțită de o echipă de antreprenori din zona subcarpatică a țării vecine ce rezistă eroic în fața crotropitorilor ruși.

Excelența Sa Paun Rohovei, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Ucrainei în R. Moldova, a mulțumit organizatorilor pentru sprijinul constant oferit țării pe care o reprezintă și copiilor afectați de agresiunea rusă. Domnia sa a subliniat dedicația echipei care a făcut posibilă realizarea acestui proiect, accentuând importanța activităților culturale în vederea menținerii unei solidarități internaționale atât de necesare în asemenea momente pline de încercare.

Oamenii de afaceri participanți la expoziție s-au alăturat și Târgului de Crăciun ce are loc la Chișinău, organizat de International Women's Club of Moldova (IWCMD). Ei au prezentat brânzeturi, tot felul de bijuterii, dulciuri, precum și produse artistice din Kosovo.

CONCURS

Direcția Învățământ General Cimișlia anunță concurs pentru ocuparea funcției de director al Instituției Publice Școala Sportivă, orașul Cimișlia.

Selectarea dosarelor se va face în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr.163/2015.

Condițiile de participare la concurs:

- solicitantul deține cetățenia Republicii Moldova;
- deține studii superioare de master (nivelul 7 CNC) sau echivalente;
- deține o experiență profesională de cel puțin trei ani într-o funcție de conducere sau în activitatea didactică;
- la data expirării termenului de depunere a dosarelor, candidatul nu a împlinit vârsta de 65 ani;
- cunoaște limba română;
- persoana este declarată aptă, din punctul de vedere al stării sănătății, pentru exercitarea funcției, conform certificatului medical, eliberat în condițiile legii de medicul de familie;
- nu are antecedente penale;
- nu a fost concediată în ultimii 5 ani în temeiul art.86 alin.(1) lit. g), r) sau destituită dintr-o funcție publică conform art. 64 alin. (1) lit. a) și b) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în temeiul unui act incontestabil;
- nu are interdicție de a ocupa funcții de conducere;
- demonstrează o reputație ireproșabilă.

Data limită de depunere a dosarului de concurs: 30 de zile calendaristice începând cu ziua publicării anunțului în Ziarul „Universul Pedagogic pro”, pe pagina oficială web a Direcției Învățământ General Cimișlia www.dicm.md și pagina oficială web a Consiliului Raional Cimișlia www.raioncimislia.md

Telefoane de contact: 0241 2-27-48; 067 488 734

e-mail: dgitscimislia@gmail.com

Adresa: or. Cimișlia, bd. Mihai Viteazul, nr. 44.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 2626.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACTOR-ŞEF	► Oxana Paraşciuc
REDACTOR PRINCIPAL	► Iulian Bogatu
REPORTER	► Silvia Țurcan
CORECTOR	► Elvira Țăganaş-Pânte
MACHETATOR	► Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>